

ETIKAI KÓDEX

Az Etikai Kódex célja, hogy az önkéntes LOSZ tagok, a vállalkozók közössége, az üzleti élet minden szereplője számára utat mutasson a tisztességes, becsületes üzleti magatartás, az elvárható piaci és más üzleti cselekedetek tekintetében. Ezen túlmenően alapul szolgál az etikai eljárásokhoz és általában a vállalkozók, a piaci szereplők magatartása kialakításához és megítéléséhez. A kódex a LOSZ tagok közösségének álláspontját képviseli erkölcsös és nem erkölcsös üzleti magatartás tekintetében. Célja továbbá annak kinyilvánítása, hogy a jogszabályokon túlmutató, fokozott erkölcsi-etikai következményeknek való megfelelést a LOSZ tagok az üzleti életben tanúsított magatartásuk során vállalják és törekednek annak betartására. A kódex használatában akkor is indokolt a szakmai-etikai normákat figyelembe venni, ha az adott vállalkozó nem tagja a szakmai szervezetnek.

1.1. Az üzleti élet szereplőinek magatartása

A tervező munka valamennyi mozzanatát, a piaci szereplők minden cselekedetét lehetetlen csupán jogi, közgazdasági vagy hatalmi eszközökkel szabályozni. Az üzleti élet alakulásában nagy szerepe van a résztvevők magatartásának, a kialakult szokásoknak, az általánosan elfogadott és kialakult gyakorlatnak és a szereplő személyek magatartásának is. Az üzleti élet sikere számára elkerülhetetlen a résztvevők egymás iránti bizalma, melyet az erkölcsi normák követése garantált. A kódex vállalja az a feladatot, hogy megvilágítsa, mely magatartások tekinthetők erkölcsösnek, melyek kevésbé elfogadhatóak vagy éppen elfogadhatatlanok a LOSZ tagjai számára.

1.2. Az erkölcsös magatartás követésének igénye

Megállapítható, hogy az erkölcsös, közösségi érdekeket és értékeket is respektáló vállalkozások hosszabb távon sikeresebbek, mint a környezeti hatásokat semmibe vevők. A vállalkozások feladata nemcsak a haszonszerzés, hanem a közjó, valamint a kisebb és nagyobb közösségek szolgálata is. A magatartási formák önkéntes és következetes betartása biztosítja, hogy az üzleti élet egészének társadalmi megítélése kedvező legyen.

1.3. A LOSZ tagok üzleti magatartását befolyásoló szempontok

A tagoknak egyszerre három követelménynek kell eleget tenniük: szolgálniuk kell saját üzleti érdekeiket, jogkövető és jogtisztelő módon kell eljárniuk, és be kell tartaniuk az erkölcsi-etikai normákat. Nem lehet még időlegesen sem valamely szempontot a többiek rovására érvényesíteni.

1.4. Az üzleti erkölcsbe, tisztességbe ütköző magatartás akkor is elítélendő, bírálatra és orvoslásra érdemes, ha jogszabályok nem tiltják.

Erkölcstelen az írott joggal kifejezetten nem ellentétes magatartás, ha ez a joghézagok, a jogi ellentmondások és a kiskapuk kihasználásával haszonszerzésre irányul, különösen akkor, ha ezzel egy közösségnek vagy partnereiknek kárt okoznak.

2. Általános rendelkezések

2.1. A kódex hatálya

A gyakorlati alkalmazásban a kódex hatálya érvényesül a LOSZ tagjaira, vezetőire, alkalmazottaira. Minden taggal meg kell ismertetni a kódexet abból a célból, hogy tevékenységükben az itt lefektetett elveket, normákat érvényesítsék. Megismerése egyben kifejezi azt is, hogy a tagok alávetik magukat a kódex előírásainak.

2.2. A kódex értelmezése

A közérthetőség érdekében a kódex gyakran használ rokon értelmű kifejezéseket, például: tisztességes, erkölcsös, etikus, tilos, nem elfogadható, erkölcstelen, tisztességtelen. Ezek a kifejezések kizárólag erkölcsi értelmében, magatartási ajánlásként értelmezhetők, és az etikai bizottság értékítéletét segítik.

A kódex pontjainak megfogalmazásai nem jelentik az etikai magatartások tételes, kimerítő, hogy elősegítsék a konkrét felsorolását. Céljuk etikai megítélését, eldöntését, továbbá az etikus piaci magatartás érvényesülését.

2.3. A kódex és a jogrend viszonya

A vállalkozóknak az üzleti tevékenységük során jogkövető és jogtisztelő módon kell eljárniuk. Mindazon kérdésekben, melyeket jogszabályok nem rendeznek, a kódex erkölcsi normái, valamint a kialakult gyakorlat és üzleti szokások szerint kell eljárni.

2.4. A LOSZ tagsággal összefüggő követelmények

A LOSZ tagsággal járó követelményeknek, mint például adatszolgáltatások, tagdíjfizetés stb. minden tag köteles eleget tenni. A tagsági viszony nem jogosítja fel a vállalkozásokat és a vállalkozókat arra, hogy a LOSZ nevében vagy képviselőjébe járjanak el, kivéve, ha erre választott tisztségük lehetőséget ad. A tagok logójukon, névjegyükön feltüntethetik érvényes LOSZ tagságukat.

3. A vállalkozások általános erkölcsi követelményei

3.1. A vállalkozók az üzleti életben minden tőlük telhetőt tegyenek meg azért, hogy

- írásban vagy szóban vállalt kötelezettségeiket lelkiismeretesen és szakszerűen teljesítsék,
- jószándékú és jóhiszemű üzleti magatartást tanúsítsanak,
- tevékenységüket partnereikkel a kölcsönös együttműködés szellemében folytassák,
- alkalmazottaikat méltányos feltételekkel foglalkoztassák,
- a vállalkozói tevékenységük során tartsák tiszteltben a természeti és társadalmi környezetet.

3.2. A piaci magatartás szabályai

A tagoktól elvárható piaci magatartás szabályainak jelentős részét jogszabályok tartalmazzák. Ezek betartása mellett elvárható magatartási követelmények a következők:

3.2.1. Csak olyan kötelezettségeket vállaljon melyre felkészült, illetve előreláthatóan tudja és akarja teljesíteni.

- a) A szerződések lényeges feltételeit illetően készen kell állni, a szerződésszerű teljesítésre, különösen az árak, a mennyiség és a minőség vonatkozásában. A szerződéskötéskor elvárható gondosság mellett új, nem ismert tényezők hatásaira hivatkozni csak akkor indokolt, ha azok a szerződéskötéskor még csak nem is voltak valószínűsíthetőek.
- b) Tisztességtelen az olyan szerződés, melyet abból a célból hoztak létre, hogy késve, részben vagy hiányosan teljesítsék, és ezzel másoknak kárt okozzanak.
- c) Elfogadhatatlan az a szerződés, amelyben valaki anyagi vagy szellemi terméket abból a célból vásárol, hogy azt a piaci forgalomból kivonja vagy hasznosítását visszatartsa.
- d) Megengedhetetlen a megfelelő engedély felkészültség, szakképzettség és szakértelem nélkül vállalt szerződés, a kontár módra, szakszerűtlenül, rossz minőségben végzett munka.
- e) Elfogadhatatlannak minősül az engedély vagy szerződés nélküli foglalkoztatás, a számla nélküli fizetés stb.
- f) Nem fogadható el, ha a szerződések teljesítése során a vállalkozó úgy jut anyagi előnyökhöz, hogy a természeti környezetet károsítja.

3.2.2. Jó minőségű, megbízható, biztonságos termékeket szabad csak kínálni és forgalomba hozni, ezekről megfelelő tájékoztatást kell adni, és mindezekért a vállalkozónak felelősséget kell vállalnia.

3.2.3. Vállalkozók, alvállalkozók és más kapcsolatban álló piaci szereplők a kölcsönös egyenjogúság alapján működjenek együtt.

3.2.4. Üzleti titkot bortokosának hozzájárulása nélkül, jogtalanul nem szabad megszerezni, felhasználni vagy mással közölni.

- a.) Az üzleti partnerekre vonatkozó, a kétoldalú ügyletek során nyert információkat üzleti titokként kell kezelni, azokat harmadik fél számára nem lehet kiadni.
- b.) A vállalkozók üzleti titkaik védelmének érdekében tegyék meg a szükséges intézkedéseket, és partnereik figyelmét is hívják fel a titokvédelemre.
- c.) Üzleti titoknak minősülnek a gyártási eljárások, termék- és szolgáltatási sajátosságok akkor is, ha nem esnek iparjogvédelmi oltalom alá.
- d.) Utánzás, illetve eredeti termékre utaló jegyek használata elítélendő.
- e.) A szerzői jogvédelem alá eső termékek a jog tulajdonosának engedélye nélkül nem használhatók fel.
- f.) Az üzleti titkok felhasználásával nem tisztességes mások megrendelői körének felderítése, azok befolyásolása, átcsábítása, mások megrendeléseinek e módon történő megszerzése.
- g.) Kívánatos, hogy indokolt esetben a partnerek kölcsönösen titokvédelmi nyilatkozatot tegyenek.

3.2.5. Az üzleti partnerek, versenytársak jó hírnevét tiszteletben kell tartani, róluk megalapozatlan rossz hírt vagy bizalmatlanságra alapot adó információt híresztelni, valós tényeket hamis színben vagy összefüggésben feltüntetni nem megengedett.

- a.) Tilos más vállalkozó jó hírét, hírnevét, hitelképességét, üzleti megbízhatóságát, fizetési készségét harmadik fél vagy nyilvánosság felé indokolatlanul vitatni, sérteni vagy veszélyeztetni.
- b.) Más vállalkozó tudatos lejáratása nem megengedett.
- c.) Nem tisztességes alaptalanul híresztelni tönkremenetelt, csődöt, felszámolást, fizetőképtelenséget, ezek bekövetkezésének veszélyét, termékek, szolgáltatások alkalmatlanságát.

3.2.6. Versenytársakkal való kapcsolat

- a.) Azonos szakmában és érdekeltségi körben működő partnerekkel korrekt kapcsolatot kell tartani, megértéssel kell fogadni mások üzleti érdekeit és törekvéseit.
- b.) A versenytársak üzleti magatartása és eredményeire vonatkozó információk szerzésében nem lehet az üzleti titkokat megsérteni.
- c.) Nem tisztességes a becsületes versengést jogtalan előnyök szerzésével, kiaknázásával megrontani.
- d.) A versenytársak eredményeinek szakmai elismerése az egész szakma tekintélyét erősíti.
- e.) A versenytársak közötti olyan együttműködés, amely a piaci verseny kizárására, korlátozására irányul, nem elfogadható.

3.2.7. Tisztességtelen a munkaerő-csábítás, ha az a partnerek üzleti potenciáljának kifejezett gyengítését célozza. Súlyosan elítélendő, ha célja az üzletfél titkainak megismerése.

3.2.8. Mások szolgáltatásainak, áruinak eladhatóságát ellehetetleníteni nem megengedett. Etikátlan az árak túlzottan vagy aránytalanul alacsonyan megállapítani, tartani, érvényesíteni, kikényszeríteni. Figyelembe kell venni a szakmában szokásos árakat, az árképzést befolyásoló egyéb tényezőket, piaci viszonyokat és az etikátlan ár más vállalkozásokra gyakorolt hatását(ld. a LOSZ tervezők részére készült árképzési ajánlatát).

3.2.9. A közönségkapcsolatokban (PR), reklámokban a vevők tisztos tájékoztatása elvárható. Tilos a fogyasztók, megrendelők, partnerek félrevezetése.

3.2.10. A piaci kapcsolatokban a gazdasági erőhelyzettel való visszaélés nem elfogadható.

3.2.11. A fogyasztókkal megrendelőkkel szemben nem szabad tisztességtelenül egyoldalú előnyt alkalmazni.

- a.) A vevők, ügyfelek, fogyasztók, megrendelők és a vállalkozók közötti szerződésekben tisztességtelen, ha nem kétoldalú szerződési feltételek kerülnek alkalmazásra.
- b.) Elfogadhatatlan a szerződésben egyoldalú módosítási jog fenntartása, a szerződő fél jogainak korlátozása.
- c.) Nem tisztességes a partnert fizetésre kötelezni, ha a vállalkozó nem teljesít.
- d.) Nem megengedhető, hogy az egyik fél a szerződéstől elálljon, ha ezt a lehetőséget a szerződés a másik fél számára nem biztosítja.

3.3. A vállalkozások belső viszonyai

Minden LOSZ tagnak vállalkozása belső viszonyainak, nyilvántartásainak áttekinthetőnek kell lenniük.

3.4. Az üzleti környezettel és a helyi közösségekkel való kapcsolatok

3.4.1. A versenyeztetés, a pályázaton való részvétel és a tiszta elbírálás minden érdekelt kötelessége. A versenyeztetés, pályáztatás során a versenytársak egymás közötti, a kiíróval, a bírálóval vagy más bennfentes, a döntést befolyásoló személlyel nem megengedett. Tilos a versenyeztetési felhívást olyan időpontban vagy feltételekkel közölni, mely nyilvánvalóan lehetetlenné teszi az érdemleges verseny megvalósulását.

Zártkörű vagy meghívásos versenyeztetésre egyenlő esélyű feleket kell meghívni, illetve el kell kerülni a résztvevők olyan összeállítását, amelyből valamely fél győztes vagy vesztes pozíciója előre látható. Biztosítani kell, hogy minden résztvevő azonos információkat kapjon. Minden dokumentumnak ugyanazon időben kell minden fél számára hozzáférhetőnek lenni. A pótlólagos vagy kiegészítő információkat mindenkinek meg kell kapnia. Tilos az elkésett, formailag nem megfelelő ajánlat figyelembe vétele. A kiíróknak a pályázat minden résztvevőjét értesíteniük kell az elbírálás eredményeiről.

3.4.2. Rendkívüli esemény (baleset, kár, stb.) esetén elvárható a segítségnyújtás. Senki nem használhatja fel versenytársa kárát, tragédiáját annak kiszorítására. Ha a kárt szenvedett fél igényli, méltányos a szerződési feltételeket újratárgyalni. A károsultak nem használhatják ki helyzetüket, csak olyan mértékű segítséget vehetnek igénybe, ami nem haladja meg a közvetlen káraikat.

3.4.3. A közvagyon, a természeti erőforrások és kincsek károsítása, túlzott, indokolatlan használatuk vagy terhelésük nem megengedett.

3.4.5. A helyi közösségek, iskolák, egészségügyi és szociális ellátók, sport, kulturális, művészeti és más közjót szolgáló törekvések támogatása minden vállalkozót erejéhez mérten elvárható.

3.4.6. A fizikailag vagy szellemileg hátrányos helyzetű ügyfeleket helyzetükhöz illő és méltó módon kell kiszolgálni.

4. A vállalkozói munkával összefüggő egyéb kapcsolatok

4.1. A közhatalmat ellátó vagy arra hatást gyakorló személyek korrumpálása nem megengedett.

4.2. A LOSZ vezetőségében betöltött tisztségek nem szolgálhatják üzleti előnyök szerzését.

Ezek információs előnyöket, esetenként elbírálási esélyeket növelő lehetőségeket kínálnak, amelyeknek a piaci pozíció megerősítése, üzletek elnyerésére történő hasznosítása elfogadhatatlan. Elítélendő, ha a vezető tisztséget betöltő személyek bizalmasnak tekinthető információk átadásával, kiszivárogtatásával érdektársaiknak kedvező helyzeteket teremtenek. A szövetség, a LOSZ tisztségviselőitől elvárható, hogy magatartásukkal képviseljék a kódex előírásait. A saját vállalkozását vagy személyét illető kérdésben senki ne járjon el választott funkciójából következően, mert ez összeegyeztethetetlen. A közéleti szerepekben vállalt funkciókban a közszereplés nem adhat alapot a saját vállalkozás előtérbe helyezésére.

4.3. A LOSZ sajtó és más nyilvánosság előtti megjelenése

A nyilvánosság előtt megjelenés, a közvélemény korrekt tájékoztatása a LOSZ mindazon ügyeiben, melyek szélesebb közvéleményt érintenek, elvárható. A szövetség állapotát, lehetőségeit, esélyeit korrektül kell bemutatni.

5. Az eljárási és alkalmazási szabályok alapelvei

5.1. Az etikai bizottság hatásköre és illetékessége

Az etikai bizottság hatáskörébe tartozik a kódexben foglalt etikai szabályok megsértése miatt a szövetség tagja ellen, illetve két vagy több szövetségi tag között vagy a szövetség tagját, tagjait érintő vitás ügyben, továbbá nem tagok által kért etikai eljárás lefolytatása. Amennyiben az eljárást nem tag ellen kezdeményezik, vagy nem tagok között zajlik, csak akkor folytatható le, ha a vitás felek kérik és a kódex alkalmazását elfogadják. Ebben az esetben eljárási díjat kell fizetniük, melynek összege megegyezik a legalacsonyabb éves tagdíj összegével. Az etikai bizottság nem dönt vagyoni követelés tárgyában.

5.2. Az etikai bizottság eljárásának kezdeményezése

A bizottság az eljárást kérelemre vagy hivatalból indítja meg. Hivatalból indítja meg az eljárást, ha azt a bizottság bármely tagja kezdeményezi. Az etikai bizottság eljárást kezdeményez, ha részére írásbeli kérelem érkezik. A kérelemnek minden olyan tényt és adatot tartalmaznia kell, amely az ügy megoldása szempontjából jelentős: az eljárást kezdeményező és a bepanaszolt nevét, lakóhelyét, székhelyét, az elbíráláshoz szükséges információkat, valamint az üggyel összefüggő bizonyítékokat (pl. számla, szerződés, levél, stb.) A kérelem beérkezését követően az etikai bizottság megvizsgálja, hogy az ügy hatáskörébe, illetékességi körébe tartozik-e. Ha nem, a kezdeményezőt értesítik, hogy kérelmét nem bírálhatják el. Ha igen, az etikai bizottság a kérelmet a bepanaszoltnak haladéktalanul megküldi, és felkéri, hogy ismertesse az üggyel kapcsolatos álláspontját.

5.3. A vizsgálat

Az etikai bizottság elsősorban arra törekszik, hogy a felek problémáit békítő, mediációs folyamat során orvosolja annak érdekében, hogy ne kerüljön sor etikai tárgyalásra. A bizottság feladata az ügy gondos felderítése, a felek meghallgatása, a döntéshez szükséges adatok beszerzése. A bizottság az eljárás során 3 fővel határozatképes és döntéséről írásban tájékoztatja a vitás felek, az elnökség és a közgyűlést.

5.4. Az etikai bizottság tárgyalása

Amennyiben a bizottság tárgyalás keretében bírálja az ügyet, az nyilvános és azon a szövetség tagjai jelen lehetnek. A tárgyalást a bizottsági tagokból kijelölt személy vezeti. Az elnök ismerteti az etikai ügy lényegét és a rendelkezésre álló dokumentumokat. A bizottság bármelyik fél kérelmére tanút hallgathat meg, és maga is kérheti tanúk, illetve szakértők közreműködését. Szakértőket a szövetség nem érintett, elfogulatlan tagjai közül jelölhet ki. A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni és azt minden érintett résztvevőnek aláírásával hitelesítenie kell.

5.5. Összeférhetetlenség

Bármely etikai ügyben a bizottság tagjaként közreműködőként nem járhat el az, akinek személyi vagy vagyoni érdekeltsége fűződik az üggyhez, illetve egyéb ok miatt elfogult.

5.6. A bizottság határozata

Az etikai bizottság az eljárás során megállapított tényállás alapján indokolással ellátott határozatot hoz. Az írásba foglalt határozatot a feleknek, az egyéb érdekeltnek és az elnökségnek kézbesíti.

A kódexben foglalt etikai szabályok megsértése esetén az etikai bizottság

- a.) határozatban figyelmeztet súlyosabb vagy ismétlődő esetekben
- b.) a figyelmeztetést nyilvánosságra hozza
- c.) kezdeményezheti a LOSZ tagság felfüggesztését vagy a tag végleges kizárását

A bizottság a tárgyalás határozatról a tagságot köteles értesíteni. Ez a szövetség zárt rendszerén keresztül történik az etikai ügy lényegének, a meghozott határozatnak és az elmarasztalt tag nevének közlésével. Az eljárás kezdeményezőjének nevét is nyilvánosságra kell hozni.

Törökbálint 2017. május 29.